

Notitie gemeentelijke financiën onderwijsdossiers/ 24 uren noodopvang

De uitbraak van Covid-19 brengt op alle gebieden onzekerheden met zich mee, niet alleen voor volwassenen, maar zeker ook voor kinderen. Gemeenten hebben altijd al een grote verantwoordelijkheid bij het ondersteunen van onze 'jongste burgertjes' en nu nog meer bij het realiseren van de noodopvang voor kinderen met ouders die werkzaam zijn in vitale beroepen. Wij zullen onze leden blijven ondersteunen bij het realiseren van deze opdracht, de consequenties voor de langere termijn en andere praktische zaken. In deze notitie een overzicht en een voorstel voor doorbetaling van gemeenten per beleidsdossier. Wij hebben per onderdeel een berekening gemaakt en dit leidt tot een totaalbedrag aan het eind.

De VNG heeft binnen het sociaal domein, in nauw overleg met het ministerie van VWS, het standpunt om aanbieders die publiek door gemeenten gefinancierd worden zoveel mogelijk door te blijven financieren. Van aanbieders wordt dan wel verwacht dat zij geen aanspraak doen op aanvullende steunmaatregelen. Enerzijds wordt zo dubbele financiering voorkomen en anderzijds wordt ook voorkomen dat er later verdisconteerd moet worden. Dit betekent dat de reguliere middelen voor werkelijke kosten doorgezet blijven worden, maar dat gemeenten een beroep doen op het Rijk als de gemeenten meerkosten moeten maken voor de compensatie van aanbieders of van ouders.

1. Leerlingenvervoer

Het leerlingenvervoer voor kinderen met ouders met vitale beroepen en voor kwetsbare kinderen wordt nog uitgevoerd. Het aantal leerlingen dat dit betreft is heel laag. De branchevereniging Koninklijk Vervoer Nederland heeft bij de VNG al een verzoek neergelegd om alle gemeenten op te roepen om de aanbieders voor 80% te blijven doorbetalen. Zij, en wij, nemen dit voorstel over, en achten het billijk dat vervoerders dit bedrag doorbetaald krijgen voor de vaste lasten die zij blijven maken. Aangezien zij minder vervoeren wordt aannemelijk gemaakt dat er nu ook minder brandstofkosten, afschrijvingskosten en overige kosten zijn. Als de ministeries van VWS, SZW en OCW dit ondersteunen is er voor het publiek vervoer een eenduidige afspraak. Opgemerkt worden dat deze vervoerders hun inkomsten verkrijgen uit commercieel vervoer. Dit maakt dat vervoerders dan alsnog aanspraak kunnen doen op steunmaatregelen. Alleen de verdeling tussen het publiek vervoer en het privaat vervoer inzichtelijk moeten maken bij het aanvragen van andere steunmaatregelen van het Rijk.

Met betrekking tot het leerlingenvervoer ontvangen gemeenten een eigen bijdrage van de ouders. De landelijke lijn met betrekking tot de coulancregeling met betrekking tot de kinderopvangtoeslag willen we hier ook op toepassen. Concreet worden ouders dus gecompenseerd voor deze periode en de ouderbijdrage over deze periode, waarin hun kinderen immers niet vervoerd worden, wordt kwijtgescholden. Gemeenten betalen de vervoerders tegelijkertijd wel voor 80% door. De inschatting van vervoerders is dat hun doorlopende kosten 80% bedragen, en daarmee is dat afdoende. De baten uit de ouderbijdrage zijn voor gemeenten marginaal en bij lange na niet de 20%. Dit leidt tot de volgende twee vraagstukken voor de departementen.

- a. Klopt de lijn dat indien gemeenten 80% blijven vergoeden, dat vervoerders voor het publieke vervoer dan niet een beroep kunnen doen op landelijke steunmaatregelen (het is belangrijk daar één lijn in te kiezen ivm vragen vanuit gemeenten)
- b. Ondersteunen OCW en SZW de lijn dat ouders geen ouderbijdrage betalen voor het leerlingenvervoer voor deze periode conform lijn KOT?

2. Compensatie ouderbijdrage voor gemeentelijke voorziening (VVE, Asscher-middelen, Peuterspeelzaalwerk, SMI) voor niet-KOT.

Aangezien we alle kinderen gelijk willen behandelen, ongeacht achterstand, schulden, wel of niet dubbel inkomen, het voorstel om in de lijn van bovengenoemd besluit ook de ouders die gebruik maken van peuteropvang, VVE en SMI eenzelfde aanbod te doen zodat ze in tijden van crisis hier zich geen zorgen over hoeven te maken. Belangrijk punt hierbij is dat deze "groep" ouders over het algemeen een lage SES hebben, geen reserves en daardoor nog harder worden getroffen door de crisis.

De VNG is verheugd met de beslissing van SZW om in deze tijd coulant te zijn en de ouderbijdrage voor ouders die gebruik maken van de Kinderopvangtoeslag volledig te compenseren. Ook voor de kinderopvangsector geeft dit vertrouwen na alle onrust over de kinderopvangtoeslagenaffaire.

Wij willen graag aansluiten op de lijn met betrekking tot de Kinderopvangtoeslag. SZW heeft ons de volgende lijn voorgesteld:

Ouders die de factuur blijven doorbetalen, krijgen daarom de eigen bijdrage die ze hierbij betalen, grosso modo gecompenseerd. Dit geldt zowel voor kinderdagopvang, buitenschoolse opvang, als gastouderopvang. Daarmee wordt ook voorkomen dat ouders zich genoodzaakt voelen de kinderopvang om die reden op te zeggen, met alle gevolgen van dien. Voor sommige ouders geldt dat zij bij het gebruik van kinderopvang geen gebruik maken van kinderopvangtoeslag, maar normaliter een vergoeding krijgen van de gemeente bij gebruik van kinderopvang. Bijvoorbeeld doordat sprake is van een sociaal-medische indicatie of deelname aan voorschoolse educatie. Met de gemeenten zijn wij in gesprek over compensatie van deze ouders.

Dit leidt wel tot meerkosten waarvoor wij een beroep op het Rijk doen. Wij komen hieronder tot een berekening van deze **meerkosten**, maar kunnen aangeven dat de gevraagde compensatie marginaal is in vergelijking tot de compensatie van de ouderbijdrage met betrekking tot KOT. Voor onze berekening heeft de VNG intensief overlegd met Buitenhek Management om tot een richtbedrag te komen.

Uit ons recente onderzoek voor SZW hebben we kunnen vaststellen dat ca. 50.000 peuters zonder KOT-aanspraak gebruik maken van peuteropvang. De totale eigen bijdrage die die ouders betalen ramen we op € 5.1.2b per maand. We gaan daarbij uit van 5.1.2b peuters die gemiddeld 5.1.2b uur per jaar op de opvang zitten (ivm uitbreiding naar 16 uur hebben we dat omhoog geschroefd, VE ouders betalen meestal over extra dagdelen geen ouderbijdrage en XX per uur eigen bijdrage betalen).

$$\frac{\text{€ } 5.1.2b}{\text{ca } 5.1.2b} = \frac{\text{€ } 5.1.2b}{5.1.2b} \times \text{€ } 5.1.2b \text{ (max tarief toeslag, waarop ook compensatie dagopvang is berekend) } * \frac{\text{€ } 5.1.2b}{5.1.2b} \text{ (eigen bijdrage lager geraamd dan gemiddeld in dagopvang, is daar ca } 5.1.2b) = \text{€ } \frac{5.1.2b}{5.1.2b} / 12 = \text{€ } 5.1.2b \text{ per maand hetgeen is afgerond op € } 5.1.2b$$

We denken hierbij aan een decentralisatie-uitkering waarbij de verdeling recht doet aan de kosten waarvoor de gemeenten aan de lat staan, hierbij rekening houdend met het aantal peuters dat hier gebruik van maakt en de hoogte van de bijdrage per gemeente. Samenvattend gaat het hier dus om een bedrag van € 5.1.2b per maand, voor de peuters zonder KOT-aanspraak (VVE, peuterspeelzaal werk, Asscher-gelden).

Compensatie voor dit onderdeel door gemeenten en geen beroep doen op de noodmaatregel.

- c. OCW en SZW wordt gevraagd deze claim met betrekking tot de ouderbijdrage m.b.t. niet-KOT van de VNG voor € 5.1.2b per maand te ondersteunen en ervoor garant te staan dat gemeenten hiervoor gecompenseerd worden.

In deze berekening ontbreekt nog de ouderbijdrage voor kinderen die gebruik maken van de opvang op basis van Sociaal Medische Indicatie. Hier willen wij ook aansluiten bij de eerder geschetste beleidslijnen. Mede ook omdat de VNG het standpunt van OCW onderschrijft om zoveel mogelijk weg te blijven van het omschrijven van specifieke groepen kwetsbare kinderen. Dit maakt dat een groot gedeelte van deze kinderen ook niet wordt opgevangen en we ouders ook hier willen compenseren voor de ouderbijdrage. Echter betreft dit een kleinere groep dan de niet-KOT groep. In overleg met Buitenhok Management komen we hier tot reële inschatting van € 5.1.2b per maand ter compensatie van de ouderbijdrage. We denken hierbij ook aan een decentralisatie-uitkering.

- d. OCW en SZW wordt gevraagd deze claim met betrekking tot de ouderbijdrage m.b.t. SMI van de VNG voor € 5.1.2b per maand te ondersteunen en ervoor garant te staan dat gemeenten hiervoor gecompenseerd worden.

3. 24 uren opvang en overige i.v.m. noodopvang kinderen van ouders in cruciale beroepsgroepen

Gemeenten zijn verantwoordelijk gemaakt voor het bieden van opvang van kinderen waarvan de ouders werken in vitale beroepen. Dit betekent de noodopvang van kinderen die normaliter gebruik maken van de kinderopvang of kinderen die leerplichtig zijn. De brancheorganisaties hebben aangegeven dat zij de mogelijke meerkosten voor de dagopvang kunnen dragen. Met betrekking tot de 24 urenopvang zijn gemeenten verantwoordelijk voor de organisatie en voor het dragen van de kosten. De lijn van het kabinet, ook op andere dossiers, is dat meerkosten zijn die ontstaan door de Covid-19-crisis en gemeenten hiervoor gecompenseerd zullen moeten worden.

Vooraf: niet alle kosten zijn nog duidelijk. Het is goed mogelijk, zoals ook blijkt uit de gesprekken die we met het Ministerie van SZW voeren over scenario's voor de komende weken en maanden, dat bepaalde kostensoorten toe- of afnemen. In onderstaande berekening kijken we vooralsnog alleen naar de kosten van de 24-

uursopvang. In sommige gevallen maken gemeenten extra kosten, als reguliere 24-uursopvang niet aanwezig is, bijvoorbeeld omdat extra maaltijden, verzekeringen, materialen of zelfs beveiliging worden geregeld. De meerkosten van gastouderopvang zijn evenmin nog bekend.

Wij komen tot de volgende indicatieve berekening voor deze meerkosten. Uit onze uitvraag onder de coördinatoren noodopvang, op 24 maart jl., geeft zo'n 15% van de respondenten aan dat zij hier concrete vraag naar hebben, en nog eens 10% zegt deze vraag te verwachten. Uitgaande van dit aantal verwachten we dat zo'n 25% van alle gemeenten dergelijke groepen zal opzetten, oftewel ongeveer 90 gemeenten. De meerkosten conform cao-kinderopvang in verband met avond en weekend werk hebben we berekend voor 1 groep per locatie.

Zaterdag 7- 19 u.	€	
Zondag 7 – 19 u.	€	
Maandag/ vrijdag 19 – 7 u.	€	5.1.2b
Zaterdag 19 – 7 u.	€	
Zondag 19 – 7 u.	€	
Meerkosten per week per groep	+/- €	5.1.2b
Meerkosten per week per maand	+/- €	
5.1.2b		
90 gemeenten*+/- €	€	5.1.2b (afgerond 5.1.2b)

- e. SZW wordt gevraagd deze claim met betrekking de 24 uursopvang van de VNG voor € 5.1.2b per maand te ondersteunen en ervoor garant te staan dat gemeenten hiervoor gecompenseerd worden. Wij adviseren hiervoor een uitkering te doen via een SPUK en de daadwerkelijke kosten op basis van nacalculatie te vergoeden.

Samenvattend komen we tot het volgende overzicht.

Benodigde beslissing	Claim/ besluit
a. Klopt de lijn dat indien gemeenten 80% blijven vergoeden, dat vervoerders voor het publieke vervoer dan niet een beroep kunnen doen op landelijke steunmaatregelen (het is belangrijk daar één lijn in te kiezen ivm vragen vanuit gemeenten)	Geen claim, wel akkoord
b. Ondersteunen OCW en SZW de lijn dat ouders geen ouderbijdrage betalen voor het leerlingenvervoer voor deze periode conform lijn KOT?	Geen claim, wel akkoord
c. OCW en SZW wordt gevraagd deze claim met betrekking tot de ouderbijdrage m.b.t. niet-KOT van de VNG voor € 5.1.2b per maand te	€ 5.1.2b

ondersteunen en hiervoor garant te staan dat gemeenten hiervoor gecompenseerd worden.	
c. OCW en SZW wordt gevraagd deze claim met betrekking tot de ouderbijdrage m.b.t. SMI van de VNG voor € 5.1.2b per maand te ondersteunen en hiervoor garant te staan dat gemeenten hiervoor gecompenseerd worden.	€ 5.1.2b
d. SZW wordt gevraagd deze claim met betrekking de 24 uursopvang van de VNG voor € 5.1.2b 5.1.2b per maand te ondersteunen en ervoor garant te staan dat gemeenten hiervoor gecompenseerd worden. Wij adviseren hiervoor een uitkering te doen via een SPUK en de daadwerkelijke kosten op basis van nacalculatie te vergoeden.	€ 5.1.2b
Totaal claim compensatie	€ 5.1.2b

Wij gaan er nogmaals vanuit dat onze claim redelijk en billijk is en financieel in het niet valt bij de compensatie voor de ouderbijdrage KOT, waar zo'n € 5.1.2b mee gemoeid is.

5.1.2e